



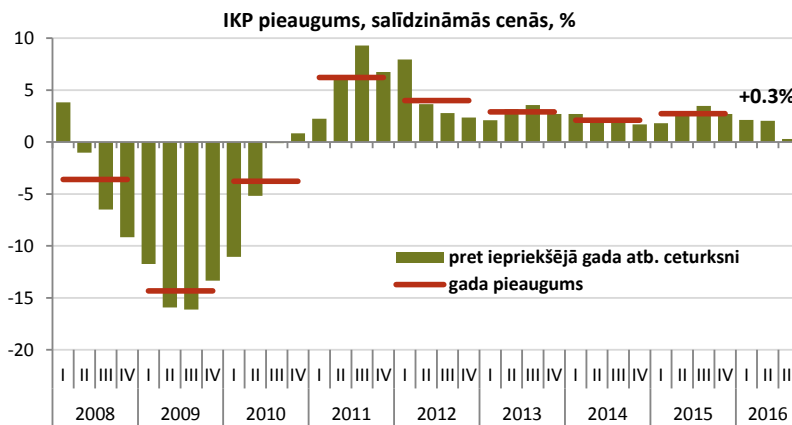
Makroekonomikas un budžeta apskats

Novembris 2016

Galvenie makroekonomiskie rādītāji*	2013			2014			2015			Prognozes**	
	2013	2014	2015	2016	2017						
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro	22774.0	23607.9	24348.5	25072.0	26403.4						
...pieaugums faktiskajās cenās, %	4.2	3.7	3.1	2.8	5.3						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	2.9	2.1	2.7	2.5	3.5						
IKP deflators (gads pret gadu), %	1.3	1.5	0.4	0.3	1.7						
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0.0	0.6	0.2	0.0	1.6						
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro	716.0	765.0	818.0	863.0	910.5						
...pieaugums faktiskajās cenās, %	4.5	6.8	6.8	5.5	5.5						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.6	6.2	6.7	5.5	3.8						
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju	893.9	884.6	896.1	897.9	899.7						
...pieaugums, %	2.1	-1.0	1.3	0.2	0.2						
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	11.9	10.8	9.9	9.8	9.4						
Preču un pakalpojumu eksports, milj. eiro	13741.3	14067.8	14360.7	14164.1	15232.7						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	1.1	3.9	2.6	-0.6	3.9						
Preču un pakalpojumu imports, milj. eiro	14470.9	14515.4	14636.3	14263.1	15664.8						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	-0.2	0.5	2.1	5.1	5.1						

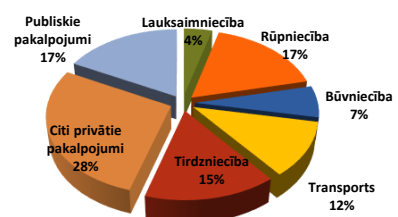
* IKP laikrindas dati atbilstoši CSP korekcijām 30.09.2016

** FM makroekonomisko rādītāju prognozes aktualizētas 2016.g. jūnijā



IKP

Pievienotās vērtības struktūra 2015. gadā

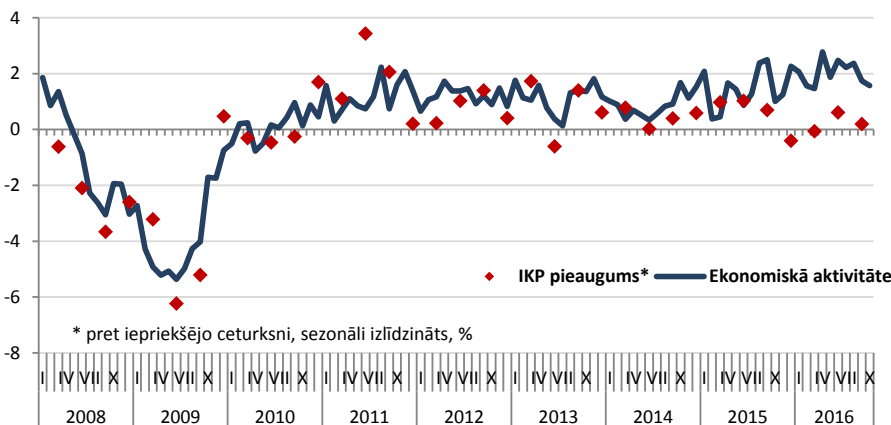


Baltijas valstu IKP pieaugums, gada izaugums %

	15'IV	16'I	II	III
Latvija	2.7	2.1	2.0	0.3
Lietuva	2.1	2.4	1.9	1.7
Igaunija	0.8	1.5	0.7	1.3

Latvijas ekonomikas izaugsme 2016.gada trešajā ceturksnī ir palēninājusies līdz 0,3%, kas ir vājākais IKP pieauguma temps kopš 2010.gada trešā ceturkšņa. Visbūtiskāk izaugsmes tempu samazināšanos ir ietekmējis investīciju kritums, ko noteikusi gausā Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguve. Privātā patēriņa pieaugums tajā pašā laikā saglabājies salīdzinoši spēcīgs, kā arī labu izaugsmi uzrādījis preču un pakalpojumu eksports. Lai arī 2016.gada trešā ceturkšņa dati kopumā ir uzrādījuši ļoti zemu ekonomikas izaugsmi, pašlaik ir visi priekšnosacījumi, lai nākamajos ceturkšņos ekonomikas izaugsme kļūtu ievērojami straujāka, par ko liecina jaunākie dati par ES fondu līdzekļu apguvi, kā arī uzņēmēju un patērētāju noskaņojuma uzlabošanās ES valstīs.

Ekonomiskā aktivitāte



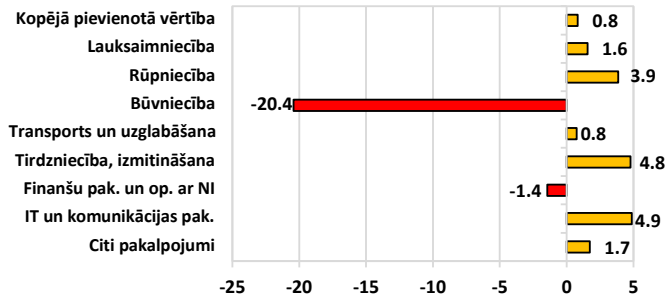
Ekonomiskā aktivitāte

Finanšu ministrija aprēķina ekonomiskās aktivitātes indeksu, lai apsteidzoši novērtētu IKP izmaiņas, ņemot vērā dažādus rādītājus - gan Eiropas Savienības konfidences indikatorus, gan Latvijas īstermiņa statistiku par mazumtirdzniecības apgrozījumu, rūpniecības izlaidi, eksporta apjomu, naftas un patēriņa cenām un citus datus. 2016. gada oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi indeksa vērtība nedaudz samazinājās.

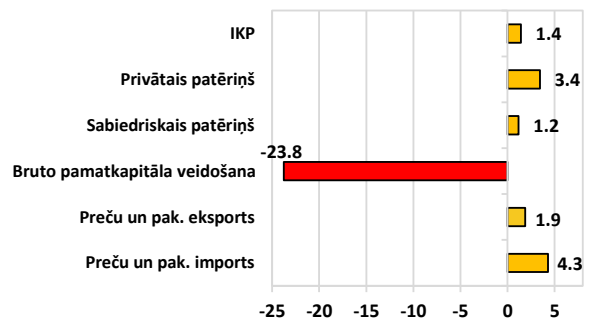
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka



IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses,
2016. g. I-III cet. salīdzinājumā ar 2015. g. I-III cet., %

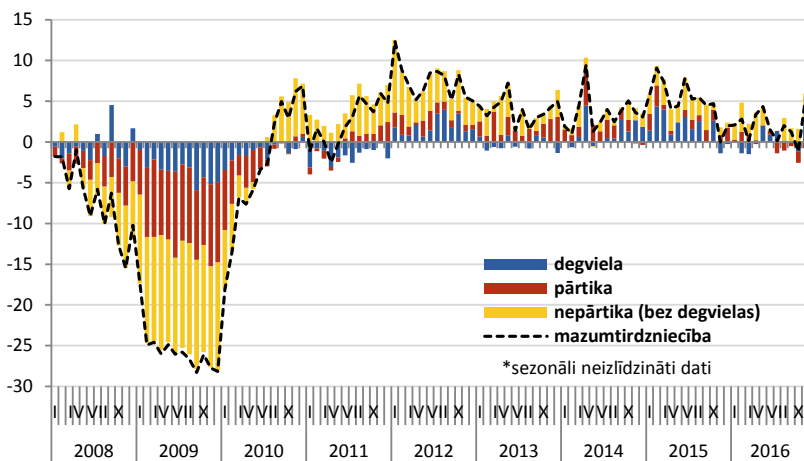


IKP



Latvijas IKP 2016.gada pirmajos trīs ceturkšņos, salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, ir pieaudzis par 1,4%. Šo salīdzinoši vājo izaugsmi ir noteicis investīciju kritums par 23,8% lēnākas ES fondu apguves dēļ, kas visspilgtāk atspoguļojas būvniecības nozarē radītās pievienotās vērtības sarukumā. Ekonomikas izaugsmi bremsējuši arī salīdzinoši zemie sabiedriskā patēriņa izdevumi, kamēr privātais patēriņš palielinājies par 3,4%. Tādējādi ar privāto patēriņu saistītās nozares attīstījušās straujāk, 2016.gada trīs ceturkšņos augstākos pieaugumus reģistrējot izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumos, IT un komunikācijas pakalpojumos, tirdzniecībā, mākslas un izklaides nozarē. Tāpat labu izaugsmi uzrādījis arī uz eksportu orientētais apstrādes rūpniecības sektors, ko lielā mērā sekmēja stabils ražošanas pieaugums kokrūpniecībā. Savukārt, paralēli būvniecībai, pievienotās vērtības kritums 2016.gada trīs ceturkšņos vēl ir fiksēts finanšu un apdrošināšanas darbībās, kā arī operācijās ar nekustamo īpašumu.

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %



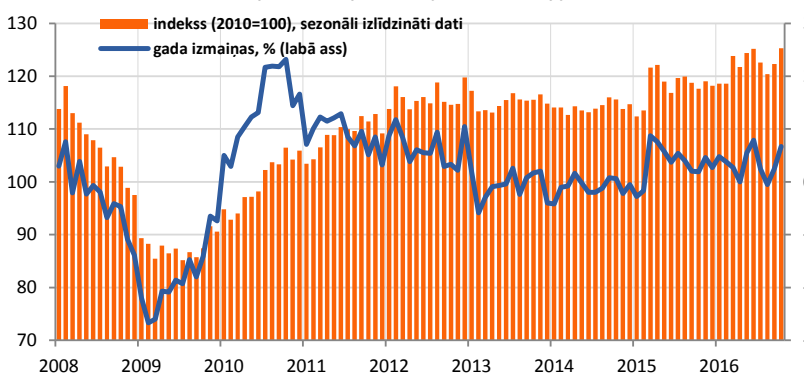
Mazumtirdzniecība

Apgrozījuma struktūra 2015.g., %	
degviela	17%
pārtika	41%
nepārtika (bez degvielas)	42%

Gada pieaugumi, kal.izl., 2016.g. janv.-nov.	
Kopā	+1,9%
Nepārtika (bez degv.)	+4,5%
Pārtika	-0,4%
Degviela	+0,9%

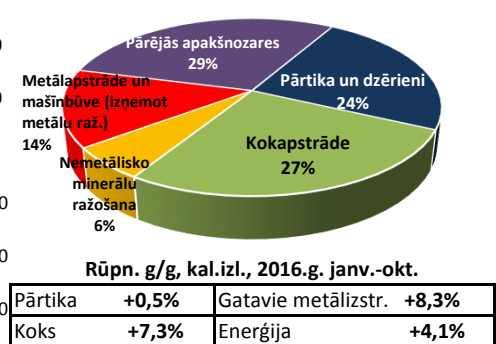
Mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā 2016.gada novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada novembri palielinājās par 4,6%, tādējādi uzrādot augstāko izaugsmes tempu 2016.gada laikā. Jāatzīmē, ka zināmā mērā šo pieaugumu ir noteicis salīdzinoši zemā 2015. gada novembra bāze, ko radīja straujais degvielas mazumtirdzniecības apjoma kritums. Līdz ar to 2016.gada novembrī degvielas tirdzniecība gada griezumā ir būtiski palielinājusies - par 11,4%. Labu izaugsmes tempu uzrādīja arī pārējo nepārtikas preču, izņemot degvielu, mazumtirdzniecības apjomi, pieaugumam veidojot 8,2%. Savukārt pārtikas preču tirdzniecības apgrozījums saruka piekto mēnesi pēc kārtas, novembrī par 1,5% gada griezumā.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms



Rūpniecība

Apstrādes rūpn. apgrozījuma struktūra 2015. g., %

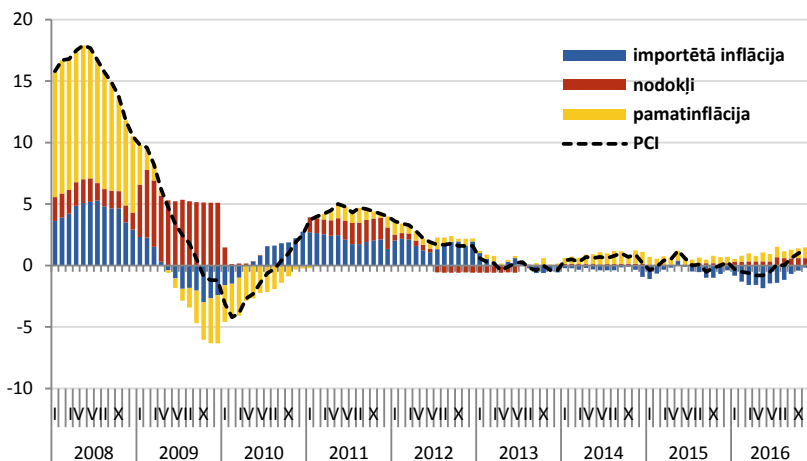


Latvijas rūpniecības nozarē saražotās produkcijas apjoms 2016.oktobrī ir sasniedzis jaunu izlaides rekordu, izaugsmei gada griezumā palielinoties līdz 6,7%. Rūpniecības spēcīgo izaugsmi veicināja pieaugums visās rūpniecības nozarēs, taču izteikti lielāko devumu sektora kopējā izaugsme nodrošinājis 7,0% kāpums apstrādes rūpniecībā, ko nodrošināja izlaides pieaugums kokrūpniecībā, pārtikas produktu ražošanā, nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanā u.c. apstrādes rūpniecības apakšnozarēs. Pēc divu mēnešu pārtraukuma 2016.gada oktobrī ražošanas apjomu pieaugumu uzrādīja elektroenerģijas un gāzes apgādes nozare. Tās izaugsmi 5,1% apmērā gada griezumā noteica elektroenerģijas ražošanas apjomu pieaugums. Tādējādi kopumā 2016.gada desmit mēnešos rūpniecības nozares izaugsme veido 3,6%, savukārt apstrādes rūpniecība atsevišķi šajā laika periodā ir uzrādījusi 3,9% izaugsmi un elektroenerģijas un gāzes apgādes sektors pieaudzis par 4,1% gada griezumā.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija



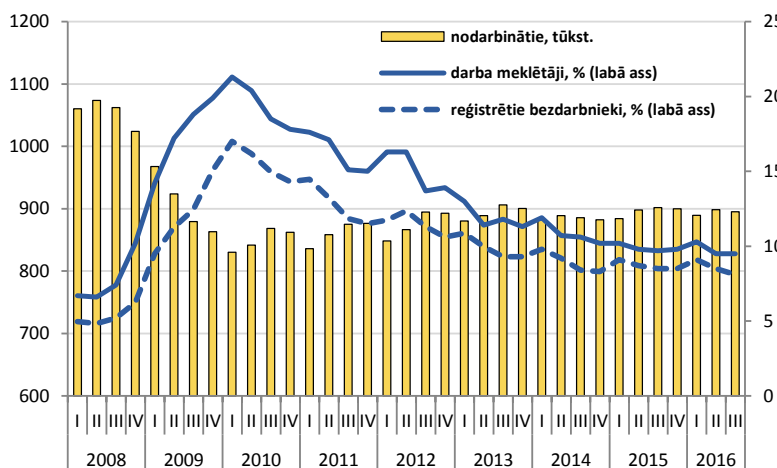
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %



Inflācija

Patēriņa cenas 2016.gada novembrī palielinājās trešo mēnesi pēc kārtas, inflācijai sasniedzot 1,3% un tādējādi uzrādot augstāko līmeni 2016.gada laikā. Novembrī lielāko devumu gada inflācijā nodrošināja pakalpojumu cenu kāpums par 2,9%, ko kopš 2016.gada otrās puses ietekmē PVN ieviešana namu apsaimniekotājiem, kā arī cenu pieaugums veselības aprūpes, telekomunikācijas, finanšu un atpūtas pakalpojumiem. Līdz ar pārtikas un degvielas cenu pieauguma atjaunošanos, arī preču cenu izmaiņas turpināja uzrādīt pozitīvu dinamiku, palielinājumam gada griezumā veidojot 0,6%. Turklāt globālās tendences liecina, ka pārtikas un degvielas cenu pieaugums saglabāsies arī turpmākajos mēnešos. Savukārt 2016.gada vienpadsmit mēnešos kopumā patēriņa cenas bija nemainīgas salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgā perioda līmeni.

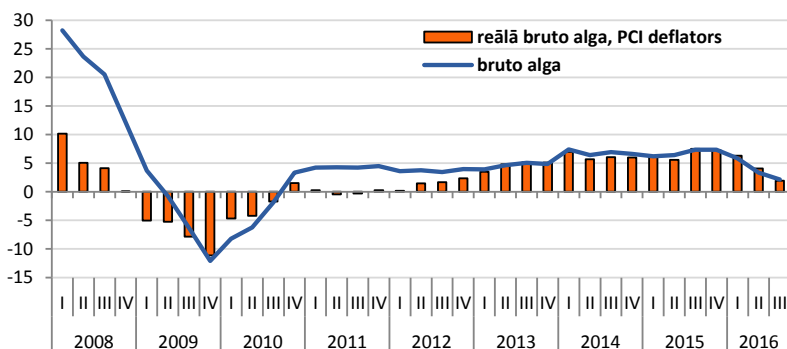
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem



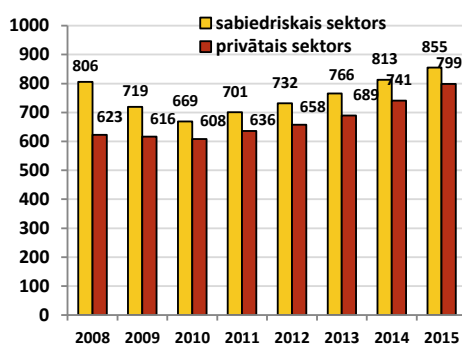
Nodarbinātība

Bezdarba līmenis Latvijā 2016.gadā ir stabilizējies, gada pirmajos deviņos mēnešos pēc darbaspēka apsekojuma veidojot 9,8% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Tas ir par 0,1 pp mazāk nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada. Savukārt reģistrētā bezdarba līmenis 2016.gada novembra beigās bija 8,0% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem un bija par 0,4 pp zemāks nekā 2015.gada novembra beigās. Reģistrēto bezdarbnieku skaits gada laikā sarucis par 4,8% līdz 75,3 tūkstošiem. Savukārt nodarbināto iedzīvotāju skaits, pēc darbaspēka apsekojuma datiem, 2016.gada pirmajos deviņos mēnešos bijis par 0,1% mazāks nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada, veidojot 894,2 tūkstošus. Jaunas darba vietas 2016.gadā veidojušās galvenokārt informācijas un komunikācijas pakalpojumu, kā arī ūdensapgādes nozarēs, kur aizņemto darba vietu skaits 2.ceturksnā beigās bija attiecīgi par 7,9% un 5,2% lielāks nekā pirms gada. Darba vietas būvniecībā un ieguves rūpniecībā savukārt samazinājušās attiecīgi par 10,8% un 9,0%.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu



Darba samaksa, euro

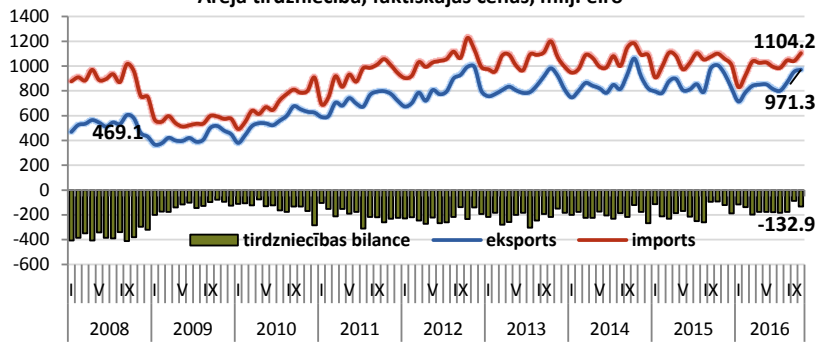


2016.gada 3.ceturksnī vidējā mēneša bruto darba samaksa, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, palielinājās par 2,2%, bet 9 mēnešos kopā vidējā alga augusi par 3,8%. Šāds pieaugums ir mazāks nekā divos iepriekšējos gados, kad vidējā alga palielinājās par 6,8%. Lēnāks pieaugums saistīts ar mazāku minimālās algas paaugstināšanu gada sākumā, nedaudz lēnāku ekonomikas izaugsmi un izmaiņām nostrādāto stundu uzskaitē. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem, kad algas straujāk auga privātajā sektorā, 3.ceturksnī pieaugums privātajā un sabiedriskajā sektorā bija līdzīgs - privātajā sektorā - par 2,3% līdz 828 eiro un sabiedriskajā sektorā - par 1,9% līdz 885 eiro. Vidējā alga valstī kopā 3.ceturksnī veidoja 847 eiro.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka



Ārējā tirdzniecība, faktiskajās cenās, milj. eiro

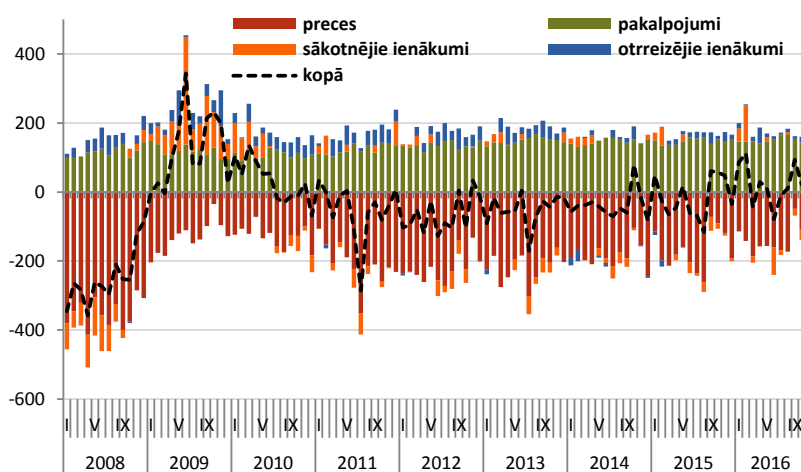


Ārējā tirdzniecība

Eksports 2016.g.janv.-okt.	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100.0%	-1.7%
Pārtika	19.2%	7.8%
Koksne	17.5%	2.5%
Mehānismi	17.3%	-10.7%
Metāli	8.3%	-8.7%
Ķīmiskās rūp. raž.	7.8%	9.7%
Satiksmes līdzekļi	6.3%	18.8%
Minerālprodukti	5.1%	-29.2%
Tekstilzstr.	3.2%	-18.9%
Pārējās preces	15.2%	2.8%

Jau trešo mēnesi pēc kārtas preču eksports pieaug, 2016.gada oktobrī sasniedzot pagājušā gada augstāko eksportēto preču vērtību 971,3 milj. eiro apmērā, kas ir par 1,9% vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Tomēr mēneša pieaugums bija nepietiekošs, lai sasniegtu iepriekšējā gada līmeni, tāpēc gada griezumā eksporta vērtība samazinājās par 3,5%. Savukārt 2016.gada pirmajos desmit mēnešos kopā eksports samazinājies par 1,7%. Preču eksportu joprojām turpina negatīvi ietekmēt elektroierīču un elektroiekārtu, kā arī minerālproduktu eksporta straujš kritums. Gada pirmajos desmit mēnešos šo preču kategoriju eksporta vērtība samazinājās par attiecīgi 16,0% un 29,2%. Taču augstākminēto preču kategoriju kritumu lielā mērā ir noteicis cenu kritums naftas produktiem un reeksporta samazināšanās, tādā veidā neatspoguļot Latvijā ražoto preču eksporta dinamiku. Tajā pašā laikā tādas preču kategorijas kā koks un koka izstrādājumi, graudaugi, farmaceitiskie produkti un mēbeles šogad uzrāda stabili pieaugumu. Preču importa vērtība 2016.gada pirmajos desmit mēnešos samazinājās straujāk par eksportu (-3,9%), tādējādi preču ārējās tirdzniecības bilances deficīts saruka par 256,7 milj. eiro jeb 14,1%, salīdzinot ar 2015.gada attiecīgo periodu.

Maksājumu bilances tekošais konts, milj. eiro



Teškoais konts

Lai arī 2016.gada oktobrī Latvijas maksājumu bilances tekošā konta pārpalikums bija mazāks nekā iepriekšējā gada oktobrī - par 35,8 milj. eiro, desmit mēnešos kopā tekošā konta pārpalikums turpināja palielināties, sasniedzot 229,4 milj. eiro. Jāatzīmē, ka 2015.gada attiecīgajā laika periodā tekošajā kontā bija fiksēts 201,7 milj. eiro liels deficīts. Aptuveni divas trešdaļas no tekošā konta pārpalikuma pieauguma izskaidro izmaiņas preču kontā. Preču importam samazinoties straujāk par eksportu, preču konta deficīts samazinājās par 313,4 milj. eiro. Par spīti transporta pakalpojumu eksporta vērtības kritumam par 7,2%, būtisks būvniecības, telesakaru un datorpakalpojumu eksporta pieaugums palielināja pakalpojumu konta pārpalikumu par 2,5%. Arī ienākumu kontos fiksēts pārpalikuma pieaugums. Bilances uzlabojumu sākotnējo ienākumu kontā galvenokārt ietekmēja ārvalstu rezidentu gūto ienākumu par iepriekš veiktajām investīcijām Latvijā kritums. Savukārt otrreizējo ienākumu kontu pozitīvi ietekmēja mazākas iemaksas ES budžetā.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	14'I	III	IV	15'I	II	III	IV	16'I	II	III
IKP, salīdzināmās cenās, %*	2.1	2.1	1.7	1.8	2.8	3.5	2.7	2.1	2.0	0.3
IKP, faktiskās cenās, %*	3.5	3.1	3.2	2.3	3.9	4.2	2.1	1.3	3.6	0.5
Inflācija, %	0.7	0.8	0.6	0.0	0.8	-0.1	0.1	-0.4	-0.7	0.2
Vidējā bruto darba samaksa, %	6.4	6.9	6.6	6.2	6.4	7.4	7.4	5.9	3.3	2.2
Reālā alga, PCI deflators, %	5.7	6.1	6.0	6.2	5.6	7.5	7.3	6.3	4.0	2.0
Nodarbināto skaits, %	0.0	-2.3	-2.0	0.3	1.0	1.8	2.0	0.6	0.0	-0.8
Bezdarbs, %	10.7	10.6	10.2	10.2	9.8	9.7	9.8	10.3	9.5	9.5
Produktivitāte, %	2.0	4.4	3.8	1.5	1.8	1.6	0.7	1.6	2.0	1.1
Mazumtirdzniecība, %	4.7	3.5	3.9	7.6	5.7	5.0	2.2	2.1	2.4	1.1
Rūpniecība, %	-0.2	-0.8	-0.7	1.6	5.7	3.8	3.0	3.7	4.4	1.4
Preču eksports, %	1.0	1.8	3.1	1.9	2.8	1.2	-1.1	-4.6	0.1	-0.1
Preču imports, %	-0.3	-2.0	3.0	-0.1	1.0	0.1	-5.8	-7.3	-1.0	-5.0
Tirdzniecības balance, milj. eiro	-605.1	-633.8	-565.0	-554.9	-566.5	-606.3	-401.3	-450.4	-532.3	-448.2
Teškoais konts, % no IKP	-2.2	-2.9	-0.3	-0.8	-1.5	-1.9	1.1	2.8	-0.6	1.5

* IKP laikrindas dati atbilstoši CSP korekcijām 30.09.2016

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

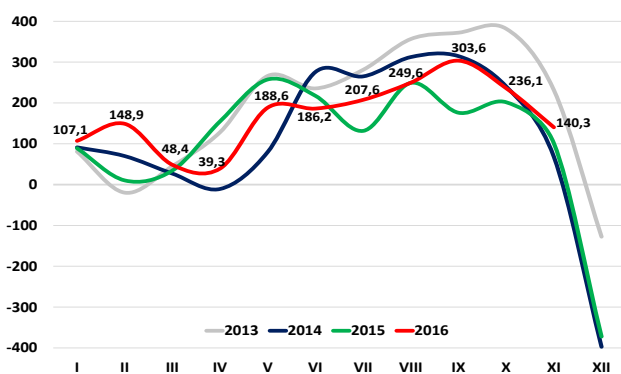
Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

	2015.g.I-XI	2016.g.I-XI	2016.g./2015.g I-XI	2016.g./2015.g.	2016.gada
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	izmaiņas, milj. eiro	I-XI, izmaiņas, %	plāns, milj. eiro
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS					
Ieņēmumi	8 093.0	8 226.4	133.5	1.6%	9 144.9
Izdevumi	7 991.6	8 086.2	94.6	1.2%	9 486.8
Finansiālā bilance	101.4	140.3	38.9		-341.9
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*					
Ieņēmumi	6 701.3	6 734.5	33.2	0.5%	7 513.3
Izdevumi	6 628.9	6 715.3	86.4	1.3%	7 802.4
Finansiālā bilance	72.4	19.2	-53.2		-289.2
Valsts pamatbudžets					
Ieņēmumi	4 708.7	4 686.8	-21.9	-0.5%	5 247.7
Izdevumi	4 690.3	4 720.2	29.9	0.6%	5 636.4
Finansiālā bilance	18.4	-33.4	-51.8		-388.8
Valsts speciālais budžets					
Ieņēmumi	2 080.8	2 116.6	35.7	1.7%	2 347.2
Izdevumi	1 996.3	2 108.2	111.9	5.6%	2 242.6
Finansiālā bilance	84.5	8.3	-76.2		104.6
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**					
Ieņēmumi	1 942.4	1 999.5	57.1	2.9%	2 186.6
Izdevumi	1 913.4	1 878.5	-34.9	-1.8%	2 239.2
Finansiālā bilance	29.0	121.0	92.0		-52.7

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

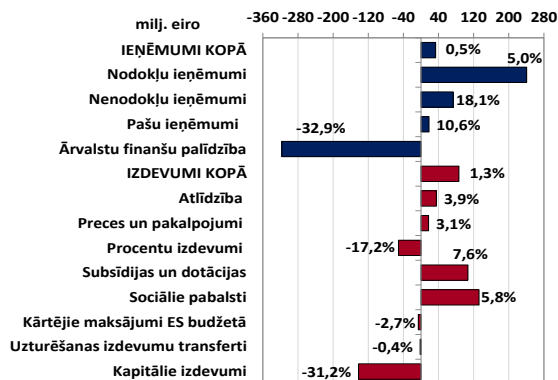
Konsolidētā kopbudžeta bilance (kumulatīvi, milj. eiro)



2016.gada vienpadsmit mēnešos pārpalikums konsolidētajā kopbudžetā bija 140,3 milj. eiro, par 38,9 milj. eiro pārsniedzot pērnā gada līmeni. Novembra mēneša laikā pārpalikuma apjoms ir samazinājies par 95,8 miljoniem eiro, ko veidoja ieņēmumu apjoma samazināšanās un izdevumu apjoma palielināšanās salīdzinājumā ar šī gada oktobra mēnesi. Konsolidētajā kopbudžetā pārpalikums izveidojies jau kopš gada sākuma, tomēr saskaņā ar plānu prognozējams, ka decembrī izdevumi pieaugs vēl straujāk kā valsts budžetā, tā arī pašvaldību budžetos, tādējādi divpadsmit mēnešos veidojot kopbudžetā finansiālo deficītu. Šobrīd pārpalikumu kopbudžetā pamatā veido pārpalikums pašvaldību budžetā 121,0 milj. eiro apmērā, kas skaidrojams ar izteikti zemākiem izdevumiem šogad, it īpaši dēļ lēnākas ES fondu apguves.

Kopumā, turpinoties sekmīgai nodokļu iekasēšanai, konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga par 133,5 milj. eiro jeb 1,6% salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgo periodu, vienpadsmit mēnešu ieņēmumus veidojot 8226,4 milj. eiro apmērā. Pieaugums sasniegts neskatoties uz to, ka vienpadsmit mēnešos atmaksās no Eiropas Komisijas (EK) ir saņemts par 317,1 milj. eiro mazāk kā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Šogad ES fondu 2014.-2020.gadu plānošanas perioda investīciju aprīte vēl nav tik intensīva, lai varētu saņemt EK atmaksas atbilstoši iepriekšējo gadu līmenim. Līdzīga apmēra novirze no iepriekšējā gada atmaksu apmēra saglabāsies līdz pat gada beigām.

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2016.gada janvārī-novembrī, salīdzinot ar 2015.gada janvārī-novembrī (izmaiņas milj. eiro un %)

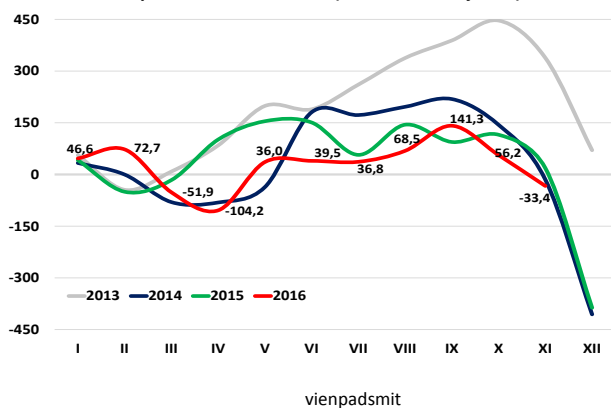


Valsts konsolidētais budžets*

2016.gada vienpadsmit mēnešos valsts konsolidētā budžeta ieņēmumos iekasēti 6734,5 milj. eiro, kas ir par 33,2 milj. eiro jeb 0,5% vairāk salīdzinājumā ar atbilstošo periodu pērn. Nodokļu ieņēmumu izpildē vērojams pieaugums par 259,9 milj. eiro jeb 5,0%, salīdzinot ar pērnā gada un 11 mēnešos tie iekasēti 5417,7 milj. eiro apmērā. Valsts konsolidētā budžeta ne-nodokļu ieņēmumi iekasēti 479,4 milj. eiro apmērā, kas ir par 73,3 milj. eiro jeb 18,1% vairāk kā 2015.gada 11 mēnešos. Valsts pamatbudžeta ne-nodokļu ieņēmumu plāns izpildīts 110,3% apmērā. Ievērojama plāna pārpildi nodrošināja neplānoti ieņēmumi no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu realizācijas, ko budžetā ieskaita zvērināti tiesu izpildītāji, kopumā 46,4 miljonu eiro apmērā. Atsevišķās ne-nodokļu pozīcijās joprojām vērojama būtiska neizpilde. Piemēram, plāna izpilde valsts nodevām par valsts sniegtu nodrošinājumu un juridiskajiem pakalpojumiem sasniedza 85% no plānotā, bet gada plāna izpilde šobrīd ir tikai 71,4 miljoni eiro jeb 78,5%. Ieņēmumos no emisiju kvotu izsolīšanas izpilde no gada plāna ir vien 58,7%, autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumos izpilde ir 67% no gada plāna, bet ieņēmumos no nodevas par naftas produktu drošības rezervju izpilde no gada plāna ir 76,3%, kas liecina par to, ka gada plāns šajās pozīcijās netiks izpildīts.

Dati: Valsts kase

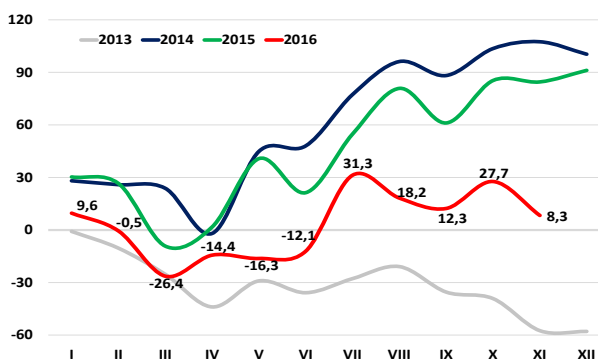
Valsts pamatbudžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)



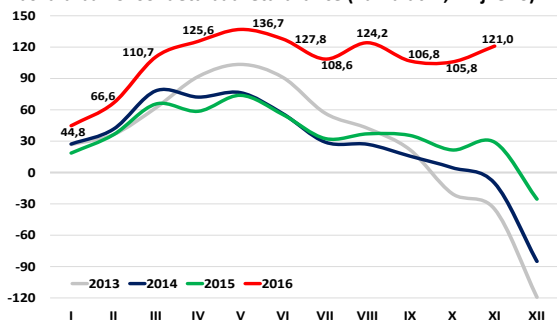
Valsts konsolidētais budžets*

Šā gada vienpadsmit mēnešos lielākais izdevumu kāpums valsts konsolidētajā budžetā bija vērojams **sociāliem pabalstiem un pensijām**, kopumā pieaugot par 132,1 milj. eiro jeb 5,8%, salīdzinot ar atbilstošu periodu pērn. Valsts pamatbudžetā palielinās izdevumi sociāliem pabalstiem, par 18,6 milj. eiro jeb 7,4% vairāk nekā pērn vienpadsmit mēnešos, tostarp bērna kopšanas pabalstiem pieaugums par 6,9 milj. eiro, saistībā ar saņēmēju skaita pieaugumu. Par 2,5 milj. eiro pieauguši izdevumi pabalstiem invalīdiem, kuriem nepieciešama īpaša kopšana. Strauji pieaug valsts speciālā budžeta izdevumi sociālajiem pabalstiem, tai skaitā pensijām. Šā gada vienpadsmit mēnešos tie pieauga par 111,8 milj. eiro jeb 5,7%, ko pamatā nosaka lielāki izdevumi slimības un bezdarbnieka pabalstiem, kas pamatā saistāms ar pabalstu saņēmēju skaita pieaugumu, kas turpina augt kopš 2015.gada, kad tika veiktas izmaiņas likumdošanā, atceļot krīzes gados ieviestos, pabalstu apmēru ierobežojumus. Salīdzinot ar 2015.g. vienpadsmit mēnešiem, šogad izdevumi slimības pabalstiem auguši par 9 milj. eiro, savukārt attiecīgi izdevumi bezdarbnieka pabalstiem pieauguši par 5,3 milj. eiro. Valsts speciālā budžeta izdevumi valsts pensijām šā gada vienpadsmit mēnešos bija par 53,7 milj. eiro jeb 3,3% augstāki nekā pirms gada, ņemot vērā veikto pensiju indeksāciju 2015.gada 1.oktobrī, ka arī saistībā ar pensiju izmaksu izmaiņām dēļ brīvdienām un svētku dienām. Izdevumi **subsīdijām un dotācijām** š.g. vienpadsmit mēnešos auguši par 107,0 milj. eiro jeb 7,6%, salīdzinājumā ar 2015.gada atbilstošu periodu, galvenokārt valsts pamatbudžeta subsīdijām un dotācijām komersantiem, kur ietekmi radīja aprīlī veiktais līdzekļu pārskaitījums AS "Energijas publiskais tirgotājs" 59,2 milj. eiro apmērā, lai daļēji kompensētu obligātā iepirkuma komponentes izmaksas. Savukārt par 101,1 milj. eiro jeb 7,5% ir pieauguši maksājumi lauksaimniekiem (ELGF, ELFLA) līdz ar aktivāku jaunā plānošanas perioda ES fondu apguvi, tostarp novembra mēnesī izdevumi veikti 85,7 milj. eiro apmērā, kas ir par 29,6 milj. eiro vairāk nekā pērn novembrī. Valsts pamatbudžeta **izdevumi atalgojumam** vienpadsmit mēnešos auguši par 29,9 milj. eiro jeb 5,5%, salīdzinot ar pērnā gada, ko pamatā ietekmē aizsardzības, iekšlietu un tieslietu sistēmā strādājošo darba algas palielināšana. **Kapitālie izdevumi** š.g. vienpadsmit mēnešos saruka par 142,1 milj. eiro jeb 31,2%, salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Tas skaidrojams ar mazākiem izdevumiem ES fondu līdzfinansēto projektu īstenošanai. Tomēr pamatfunkciju daļā atsevišķiem mērķiem, piemēram, ugunsdzēsēju spektehnikas iegādei, valsts autoceļu uzturēšanai un aizsardzības īpašumu pārvaldīšanai, tēriņi bijuši lielāki nekā pērn vienpadsmit mēnešos.

Valsts speciālā budžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)



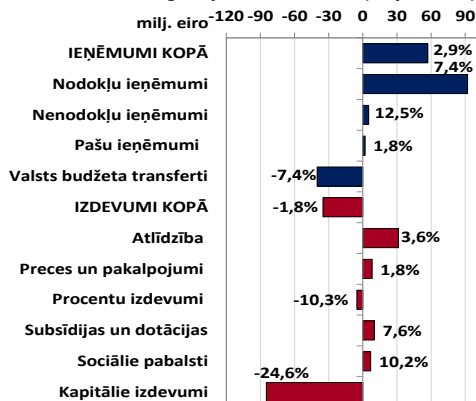
Pašvaldību konsolidētā budžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)



Pašvaldību konsolidētais budžets

Pašvaldību budžetā šā gada vienpadsmit mēnešos vērojams 121 milj. eiro pārpalikums, kas salīdzinājumā ar pagājušā gada janvāri-novembri palielinājies par 92 milj. eiro, tostarp 48,3 milj. eiro pārpalikums novērojams Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžetā, kas salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu palielinājies par 35,5 milj. eiro. Pašvaldību budžeta ieņēmumi šā gada vienpadsmit mēnešos bija 1999,5 milj. eiro, kas ir par 57,1 milj. eiro jeb par 2,9% lielāki nekā gadu iepriekš. Lielākos pašvaldību budžeta ieņēmumus šā gada vienpadsmit mēnešos nodrošināja nodokļu ieņēmumi, galvenokārt, iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN) 1104 milj. eiro apmērā, kas salīdzinājumā ar pērnā gada pieauga par 70,7 milj. eiro jeb par 6,8%. Lai arī IIN ieņēmumi pašvaldību budžetā ir pieauguši, tomēr tie ir mazāki kā 2016. gada budžeta likumā norādītie valsts garantētie pašvaldību IIN ieņēmumi vienpadsmit mēnešos, līdz ar to decembra sākumā pašvaldību budžetā tika ieskaitīti 10,7 milj. eiro no valsts pamatbudžeta IIN ieņēmumiem. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi iekasēti 213,2 milj. eiro apmērā, kas ir par 22,9 milj. eiro jeb par 12% vairāk nekā pērn. Lielāko NĪN ieņēmumu pieaugumu 17,1 miljonu eiro apmērā nodrošināja NĪN ieņēmumi par zemi, kas saistāms ar izmaiņām kadastrālajās vērtībās, kas stājās spēkā šā gada 1.janvārī. Nenodokļu ieņēmumi vienpadsmit mēnešos iekasēti 45,5 milj. eiro apmērā, kas ir par 5 milj. eiro jeb par 12,5% vairāk kā iepriekšējā periodā. Vairāk kā pusi no nenodokļu ieņēmumu pieauguma veidoja ieņēmumu pieaugums no valsts īpašuma iznomāšanas un pārdošanas. Valsts transfertu apjoms samazinājies par 40,2 milj. eiro jeb par 7,4%, kas skaidrojams ar mazākiem transfertiem Eiropas Savienības fondu projektu realizācijai. Pašvaldību budžeta **izdevumi** samazinājušies par 34,9 milj. eiro jeb par 1,8%. Pamatā izdevumu samazinājums saistīts ar ES fondu finansējuma samazinājumu pašvaldību budžetā, kas, savukārt ietekmēja kapitālos izdevumus – kritums par 84,7 milj. eiro. Kopējos izdevumos ES fondu daļas finansējums samazinājies par 116,1 milj. eiro, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, un vienpadsmit mēnešos tas bija 21,1 milj. eiro. Kārtējie izdevumi vienpadsmit mēnešos auguši par 39,5 milj. eiro, tostarp izdevumi atlīdzībai pieauguši par 31,3 milj. eiro. Izdevumi subsīdijām un dotācijām, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, auguši par 10,1 milj. eiro jeb par 7,6%. Lielākā daļa subsīdiju un dotāciju tiek novirzītas komersantiem sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai – vairāk kā 99 milj.eiro.

Pašvaldību budžeta ieņēmumi un izdevumi 2016.gada janvārī-novembrī, salīdzinot ar 2015.gada janvārī-novembri (milj. eiro, %)





Nodokļi

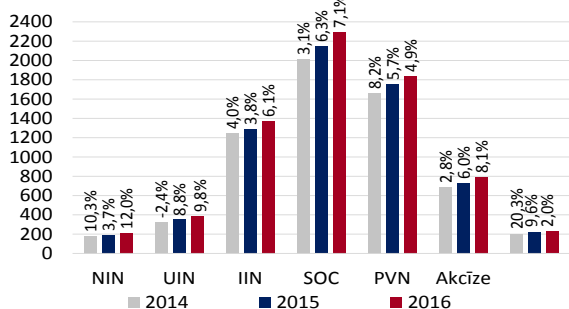
Kopējie nodokļu ieņēmumi

	2015.g. I-XI izpilde, milj. eiro	2016.g. I-XI izpilde, milj. eiro	2016./2015.g. I-XI izmaiņas, milj.eiro	2016./2015.g. I-XI izmaiņas, (%)	2016.g. I-XI izpilde no 2016.g. I-XI plāna (%)	2016.gada plāns, milj. eiro
Kopējie nodokļu ieņēmumi	6 689.1	7 126.6	437.5	6.5%	100.7%	7 765.8
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi*	6 398.3	6 750.3	352.0	5.5%	100.5%	7 363.1
Sociālās apdrošināšanas iemaksas:	2 145.1	2 297.3	152.2	7.1%	100.3%	2 535.1
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1 854.3	1 901.8	47.5	2.6%	99.8%	2 108.9
<i>Solidaritātes nodoklis</i>	-	19.2	-	-	107.2%	23.5
<i>Valsts fondēto pensiju shēmā</i>	290.8	376.3	85.5	29.4%	102.8%	402.7
Pievienotās vērtības nodoklis	1 756.8	1 842.3	85.5	4.9%	98.9%	2 024.9
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	1 293.4	1 372.3	78.8	6.1%	99.5%	1 530.9
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	260.1	268.2	8.1	3.1%	97.3%	306.2
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	1 033.3	1 104.0	70.7	6.8%	100.1%	1 224.7
Akcīzes nodoklis	729.6	789.0	59.4	8.1%	104.5%	821.4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	351.3	385.7	34.4	9.8%	105.8%	397.1
Nekustamā īpašuma nodoklis	190.4	213.2	22.9	12.0%	107.3%	207.0
Pārējie nodokļi	222.6	226.8	4.2	1.9%	91.5%	272.9

* bez iemaksām fondēto pensiju shēmā

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns vienpadsmit mēnešos izpildīts 100,5% apmērā, virsplāna nodokļu ieņēmumu apjomam veidojot 36,9 miljonus eiro. Salīdzinājumā ar pagājušā gada atbilstošo periodu nodokļu ieņēmumi palielinājušies par 352,0 milj. eiro jeb 5,5%, kur lielāko kāpumu nodrošināja darbaspēka nodokļu ieņēmumi, pievienotās vērtības, akcīzes un nekustamā īpašuma nodokļu ieņēmumi. Lielākie virsplāna ieņēmumi iekasēti no **akcīzes nodokļa**, pārsniedzot vienpadsmit mēnešu plānu par 34,1 milj. eiro jeb 4,5%, kā arī pieaugot par 59,4 milj. eiro jeb 8,1%, salīdzinājumā ar pagājušo gadu. Virsplāna ieņēmumus nodrošināja degvielas un tabakas izstrādājumu patēriņa pieaugums. Ieņēmumi no **uzņēmumu ienākuma nodokļa** iekasēti par 21,1 milj. eiro jeb 5,8% vairāk nekā periodā plānots un par 34,4 milj. eiro jeb 9,8% vairāk nekā pērn. Ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar iemaksu kāpumu un mazākām nodokļa atmaksām salīdzinājumā ar vienpadsmit mēnešiem pirms gada. **Nekustamā īpašuma nodokļa** izpilde par 14,5 milj. jeb 7,3% pārsniedza š.g. vienpadsmit mēnešos plānoto un bija par 22,9 milj. eiro jeb 12,0% vairāk nekā 2015.gada vienpadsmit mēnešos. Savukārt kopējās sociālās apdrošināšanas iemaksas (**SOC**) valsts speciālajā budžetā un valsts fondēto pensiju shēmā sasniedza 2297,3 milj. eiro, sasniedzot 100,3% izpildi. Salīdzinājumā ar 2015.gada vienpadsmit mēnešiem, ieņēmumi šogad bija lielāki par 152,2 milj. eiro jeb 7,1%

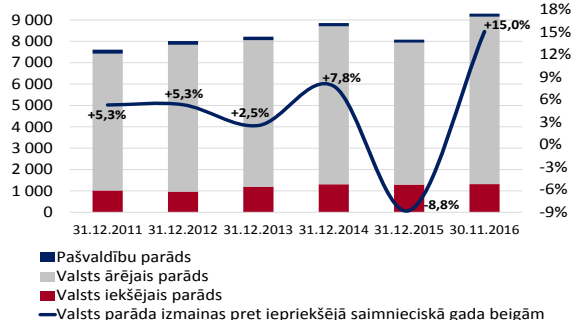
Kopējie nodokļu ieņēmumi janvārī-novembrī, milj.eiro



Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) izpilde 2016.gada vienpadsmit mēnešos tika izpildīts 98,9% apmērā. PVN ieņēmumi par 20,4 milj. eiro atpaliek no plānotā, lai gan vienpadsmit mēnešos iekasētais nodokļa apmērs salīdzinājumā ar pērnā gada ir pieaudzis par 85,5 milj. eiro jeb 4,9%. Gada griezumā PVN ieņēmumu pieaugumu sekmēja mazākas atmaksas, vienlaikus vienpadsmit mēnešu plāna izpilde tiešā mērā ir saistāma ar lēnāku ekonomikas izaugsmes tempu kā plānots, iemaksu samazināšanos un PVN maksātāju skaita samazināšanos. Ieņēmumi no **iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN)** ieņēmumi šā gada vienpadsmit mēnešos pieauguši par 78,8 milj. eiro jeb 6,1%. Tomēr IIN nodokļu plānā vērojama 6,7 miljonu eiro neizpilde, un nodokļu plāns tika izpildīts 99,5% apmērā. Plāna neizpilde skaidrojama ar IIN atmaksu pieaugumu, iedzīvotājiem aktīvāk nekā iepriekš iesniedzot gada ienākumu deklarācijas, kā arī IIN atmaksas procesa daļēju automatizēšanu pēc gada ienākumu deklarāciju apstrādes.

Valsts un pašvaldību parāds

Valsts un pašvaldību parāds (milj. eiro)



Valsts un pašvaldību parāds* 2016.gada novembra beigās nominālvērtībā** bija 9295,6 milj. eiro (atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskaitot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 9752,7 milj. eiro). Salīdzinot to ar iepriekšējā saimnieciskā gada beigām, parāds ir palielinājies par 1215,0 milj. eiro jeb 15,0%, pamatā no ilgtermiņa parāda vērtspapīru un pieprasījumu noguldījumu un īstermiņa noguldījumu pieauguma. Š.g. 20.oktobrī starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Moody's Investors Service* saglabāja Latvijas kredītreitingu A3 līmenī un š.g. 4.novembrī kredītreitingu aģentūra *Fitch Ratings* un 25.novembrī kredītreitingu aģentūra *S&P Global* ir paziņojušas par Latvijas kredītreitinga ilgtermiņa saistībām vietējā un ārvalstu valūtā saglabāšanu „A-” līmenī, saglabājot arī stabilu nākotnes prognozi (outlook).

* izslēdzot savstarpējo darījumu atlikumus saimnieciskā perioda beigās

** iekļaujot Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu

Dati: Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests